

[Inowrocław]¹, 25 października [14]10

Król Władysław [Jagiello] informuje pełniącego obowiązki wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego komtura świeckiego Henryka von Plauena w odpowiedzi na jego pismo dotyczące jeńców krzyżackich pojmanych w bitwie [pod Koronowem] przez jego dworzan, że podobnie jak czynił to wcześniej uwolnił ich na słowo honoru, wyznaczając termin stawienia się do niewoli, komturów i krzyżackich braci-rycerzy polecił natomiast odstawić do swoich zamków. Protestuje przeciwko nieludzkiemu traktowaniu jeńców [polskich] w niewoli krzyżackiej. W przypadku prośby wystawcy o wymianę pojmanego wójta nowomarchijskiego [Michała Kūchmeistra] na chorążego poznańskiego Jarosława [z Iwna] stwierdza, że Jarosław został już uwolniony z niewoli i zwolniony ze słowa honoru przez tego, który go pojmał. [Jarosław] nie jest zatem już niczym zobowiązany wobec niego. Prosi o przesłanie odpowiedzi przez wysłannika, który dostarczy ten list.

Oryg.: GSPK, XX. HA, OBA, nr 1383, pap., lac., wym. 295 × 223 mm, silne zaplamienia i wyblaknięcia oraz dziura w karcie papierowej utrudniająca i uniemożliwiająca odczyt fragmentów tekstu właściwego i adresu, prostokątna pieczęć archiwum królewieckiego, in dorso resztki zamykającej list pieczęci wystawcy w czerwonym wosku (wosk przez papier, wnioskując z wymiarów chodzi tu o pieczęć Władysława Jagielly o śr. 28 mm; zob. GumowskiPieczęcie, s. 14, 15, nr 16; Pieczęcie, s. 14; HlebionekKatalog, s. 105, 106), kustodii i papierowego paska zabezpieczającego pieczęć brak, nowożytna notatka o treści listu w języku niem., data (?) 1599.

Wyd.: CDL, s. 117, 118.

Reg.: RHD 1/1, nr 1383.

Adres [in dorso]: ^aVenerando et ^bnobili ^cHenrico de Plawen comendatori^d | in Swecze, locum tenenti magistri generalis Ordinis ^eTheutunicorum in Prussie^{-f2}]

^gWladislaus Dei gracia rex Polonie Luthwanieque | princeps supremus et heres Russie et cetera.

^hVenerande et nobilis! Litteras vestras plena percepimus racione, in quibus nostre scribitis maiestati postulantes |, ut captivos, quo nuper in crastino beati Dionisii [10 października 1410] curie nostre familiares receperunt in conflictu³ ad fidei | dignaremur dimittere caucionem, offerentes vos homines nostros, quo vestri receperunt pro captivis, ad equalem fidei | caucionem seu promissionem dimissuri. Scientes, quod tum vestris instaciis, tum laudabilis Christianice consuetudinis moti racione, que in bellis solita est observare, captivos dimittere super fidem et promissa omnes et singulos, quos in conflictu predicto et alio priori recepimus pro captivis super fidem et promissa dimisimus et certum ipsis diem et terminum coram nobis statuendi prefiximus, comendatores vero et alios comfratres Ordinis vestri, quos nobis d[ic]ti famⁱiliares nostri de conflictu predicto addixerunt, pro quibus nobis scribitis, priusquam litteras vestras recepimus [...]^j] crudeli sevitate, que per vestros in nostris hominibus, quos pro captivis recepistis sunt comissa ad castra nostra deduc[ere mand^k]avimus. Quis enim audivit a seculis captivos Christianorum tanta inhumanitate torqueri, quemadmodum vos nostros homines, quos sumitis pro captivis, mortis dispendio atroci gladio et aliis penarum generibus Christianica abutente pietate punire presumitis, cum tamen nostis, quod multiplures vestros, quam vos nostros habemus pro captivis, in quibus nullam impietatis tiranidem vellemus exercere, dummodo ad id per vestra exempla non duceremur, ymmo magis cogere, ex quo vos in hominibus nostris incepistis tiranidem exercere, quam nunquam habuimus in conceptu. Ideo vos requirimus et hortamur in desideriiis

obtinentes, quatenus omnes nostros, quos habetis captivos pari vicissitudine, sicut et nos vestros liberos dimittatis. Vos enim adhuc in minoribus constitutis humani sanguinis sparsionem semper odio habuistis, nunc autem maiorem habentes prohibendi facultatem homines nostros captivos gladio cedere permisistis, quasi nobis inuentes, ut et nos vestros pari pena persequamur, quod utique nos facere oportebit, si tam detestande morem consuetudinis ulterius dixeritis observandum. Ceterum scribitis nobis, quomodo velletis Jaroslaum vexilliferum Poznaniensem⁴, quem circa Slochow⁵ in quodam certamine pro captivo recepistis, pro ... advoco Nove Marchie⁶, quem habemus in captivum, liberare unde noveritis, quod Jaroslaus predictus per eum, per quem fuit in eodem certamine in captivum apprehensus exitit integre restitutus libertati et a fidei promissionibus plene absolutus et dimissus, nec cuiquam in aliqua captivitate vel promissis obligatur. Datum in die sancti Crispini anno Domini etc. decimo. Ad premissa nobis per nuncium presentem dirigatis responsivam.

Ad relacionem Donyń Sandomiriensis et | Cruschuiciensis ecclesiarum canonici etc., | prothonotarii curie nostre⁷.

^a Inicjał wysokości ok. 7 wersów.

^b Inicjał wysokości ok. 1,5 wersu.

^c Inicjał wysokości ok. 2 wersów.

^d Wyraz słabo czytelny w wyniku zaplamienia i wyblaknięcia.

^{e-f} Wyrazy słabo czytelne w wyniku zaplamienia i wyblaknięcia.

^g Inicjał wysokości ok. 3 wersów.

^h Inicjał wysokości ok. 8 wersów.

ⁱ Uzupelnienie braku wynikającego z ubytku karty.

^j Ubytek karty, brak jednego wyrazu.

^k Uzupelnienie braku wynikającego z ubytku karty, niepewne.

¹ W oryg. brak miejsca wystawienia, ale król od 2 do 26 października 1410 przebywał w Inowrocławiu, zob. Gąsiorowski *Itinerarium*, s. 72.

² Henryk von Plauen, komtur nieszawski 1402–1407, komtur świecki 1407–1410, wielki mistrz zakonu krzyżackiego 1410–1413, komtur pokrzywieński 1413–1414, prokurator w Lochstädt (Pawłowie) 1429, zm. 1429 (Hochmeister, s. 114–117; Jähnig, s. 289, 307, 309; Heckmann, s. 151, 319, 350, 410, 462, 575).

³ Chodzi o bitwę pod Koronowem, zob. S. Józwiak, K. Kwiatkowski, A. Szweda, S. Szybkowski, *Wojna Polski i Litwy z zakonem krzyżackim w latach 1409–1411*, Malbork 2010, s. 596–606.

⁴ Jarosław z Iwna h. Grzymała, chorąży poznański 1406–1415, podkomorzy kaliski 1415–1423, starosta wschowski 1409, starosta nakielski 1414–1422, dyplomata króla Władysława Jagiełły (WSB, s. 293; UW, s. 117, 138, 168, 175, 187; A. Szweda, *Panowie z Iwna herbu Grzymała w służbie królów polskich*, w: *Etos rycerski w Europie Środkowej i Wschodniej od X do XV wieku*, red. W. Peltz, J. Dudek, Zielona Góra 1997, s. 160–163; idem, *Ród Grzymałów w Wielkopolsce*, Toruń 2001, s. 96–104).

⁵ Człuchów (niem. Schlochau), miasto, gmina loco, powiat człuchowski, woj. pomorskie, w państwie krzyżackim siedziba komturii.

⁶ Michał Kűchmeister von Sternberg, komtur zamkowy ryński 1396–1397, kompan komtura balgijskiego 1401, prokurator kętrzyński 1402, wielki szafarz królewiecki 1402–1404, prokurator gierdawski 1404–1405, wójt źmudzki 1404–1409, wójt nowomarchijski 1410, wielki marszałek 1411–1414; wielki mistrz zakonu krzyżackiego 1414–1422, komtur gniewski 1422, zm. 1423 (W. Nűbel, *Michael Kűchmeister. Hochmeister des Deutschen Ordens 1414–1422*, Bad Godesberg 1969; Hochmeister, s. 119–122; Jähnig, s. 101, 103, 119, 121;

Heckmann, s. 152, 210, 247, 305, 396, 399, 405, 445; S. Józwiak, Kariera Michała Kuchmeistera w zakonie krzyżackim w Prusach do 1410 roku, Zapiski Historyczne, t. 86, 2021, s. 55–69).

⁷ *Donin ze Skrzyńska i Wistki h. Łabędź, pisarz królewski od 1404, sekretarz królewski 1410–1412, podkanclerzy Królestwa Polskiego 1412–1418, prałat i kanonik licznych kapituł (PSB 5, s. 471, 472; UC, s. 51, 106, 203; SułkowskaDokumenty, s. 209, 210; KrzyżaniakowaKancelaria, s. 63–68).*